ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΟ ΓΡΑΠΤΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 90΄

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ **(ΜΟΝΑΔΕΣ 70)**

Black Friday ή «Παρασκευή για το Μέλλον»;

Black Friday, από τη δεκαετία του ’60 – ’70, που μαύρο στυλό χρησιμοποιούσαν οι ιδιοκτήτες καταστημάτων για να σημειώσουν στα βιβλία τους το πλεόνασμα από τις πωλήσεις της ημέρας, μέχρι σήμερα η φρενίτιδα του καταναλωτισμού έχει λεηλατήσει τον ανύποπτο καταναλωτή. Την συγκεκριμένη Παρασκευή μανιώδεις αγοραστές εισβάλλουν πολιορκητικά, πατώντας πάνω σε πτώματα, σε πλήρως εξοπλισμένα πολυκαταστήματα, για να αποκτήσουν ανεξαιρέτως ό,τι τους προσφέρεται σε πολύ χαμηλή τιμή. Ακολουθεί και η Cyber Monday για αγορές αποκλειστικά μέσω διαδικτύου. Ο συλλογικός χαρακτήρας και η μαζική ανταπόκριση στο έθιμο, το κατέστησε διεθνές δρώμενο, επιβεβαιώνοντας τον εξανδραποδισμό του ανθρώπου στο υλιστικό πρότυπο ζωής.

Η καταναλωτική κοινωνία μας απόκτησε φασματική μορφή ολοκληρωτικού χαρακτήρα, καθώς αναγορεύει τις υλικές ανάγκες της σε αξίες παγκόσμιες και μεταφυσικές και θάβει εντέχνως τις επιπτώσεις αυτής της αλλοτριωτικής μετάλλαξης. Ο άνθρωπος θύμα έχει αχρηστεύσει κάθε αμυντικό του μηχανισμό και συνειδητοποιεί την ελλειμματικότητά του ως έλλειψη του «έχειν» και όχι ως έλλειψη του «είναι». Τον πιάνει ο φόβος όχι μήπως η οικονομική κρίση που κραδαίνει[1] τη ρομφαία[2] της τόσα χρόνια, αποτελέσει θανάσιμη απειλή της ζωής ή της ελευθερίας του, αλλά μήπως σημάνει την περιστολή της καταναλωτικής του ηδονοθηρίας[3], μήπως απειλούνται οι ανέσεις και τα αγαθά του. Έτσι επιδίδεται στον άκρατο καταναλωτισμό αμυνόμενος στον φόβο των υλικών περιορισμών, πιο εξαγριωμένος παρά ποτέ.

Οι συνέπειες είναι να αποκαλύπτεται η τραγική μοίρα του, η υπερφίαλη και απερίσκεπτη στάση του, στο βωμό του καταναλωτισμού να θυσιάζει αλόγιστα το φυσικό περιβάλλον, το λίκνο[4] της ύπαρξής του. Το οικονομικό σύστημα, στηριζόμενο στη μαζική παραγωγή αγαθών, οδηγεί στην απομύζηση των φυσικών πόρων, στην ενεργειακή εξάντληση και την κλιματική αλλαγή, που τείνει μακροπρόθεσμα να διαβρώσει συθέμελα το υλικό οικοδόμημα του ανθρώπινου πολιτισμού.

---

[1] Κουνώ απειλητικά
[2] Μεγάλο και πλατύ δίκοπο σπαθί
[3] Αναζήτηση της ηδονής, έντονη επιδίωξη των υλικών αγαθών
[4] Ο τόπος/το περιβάλλον όπου γεννήθηκε/δημιουργήθηκε για πρώτη φορά κάτι σπουδαίο

Και η απάντηση σε αυτόν τον μηδενισμό έρχεται πάλι … Παρασκευή! Αυτή τη φορά με την «Παρασκευή για το μέλλον», δράση που αφορά στους νέους σε ολόκληρο τον κόσμο, που μετέχουν στο κίνημα για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, με αίτημα την λήψη μέτρων για τη μείωση της υπερθέρμανσης του πλανήτη. Οι μαθητές, θυσιάζουν ώρες μαθημάτων και σχόλης για να ενημερωθούν, να διαδηλώσουν, να καταγγείλουν, να διεκδικήσουν το μέλλον τους, στηριζόμενοι από τριανταπέντε ΜΚΟ και εκατομμύρια άλλους ανθρώπους σε πολλές χώρες Ανατολής και Δύσης. Είναι ενθαρρυντική η ευαισθητοποίηση για το θέμα, η επίδειξη της άλλης πλευράς της ανθρώπινης υπόστασης, εκείνης της ανθρωπιάς και της ευσυνειδησίας.

Το αίτημα του σεβασμού και της προστασίας του περιβάλλοντος αποτελεί οικουμενική αξία. Η οικολογική βλάβη συνδέεται άμεσα με την αλόγιστη και χωρίς όρια κατανάλωση. Είναι αναγκαίο να συνειδητοποιήσουμε ότι δεν απειλείται η ύπαρξή μας από τη γύμνια, την έλλειψη εν γένει υλικών μέσω για την ικανοποίηση πλασματικών αναγκών, που υποβάλλονται από το μάρκετινγκ και τη διαφημιστική προπαγάνδα, ότι το «έχειν» εξασφαλίζει εξωτερικό πλούτο και εσωτερική ένδεια, δεν σώζει, αφανίζει, δεν οδηγεί στο άπειρο αλλά στο μηδέν. […]

Σκεφτείτε λοιπόν καλά, πριν αποφασίσετε πώς θα περνάτε την Παρασκευή σας, Μαύρη, ως υποδουλωμένοι παθητικοί, χειραγωγούμενοι καταναλωτές, χωρίς άλλη προσδιοριστική ιδιότητα, ή με άνοιγμα στο Μέλλον, ως ενεργοί πολίτες με ενσυναίσθηση, κατανόηση, αίσθηση ηθικής ευθύνης απέναντι στους άλλους και τη φύση… Μαύρη Παρασκευή ή Παρασκευή για το Μέλλον;

Σοφία Μαργαρίτη,
Το Βήμα, 28.11.2019
(Διασκευή)

Α.Ι. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗΣ **(ΜΟΝΑΔΕΣ 30)**

Α.Ι.1. Να γράψετε περίληψη του κειμένου, έκτασης 120 – 140 λέξεων.

(μονάδες 8)

Α.Ι.2. Η αρθρογράφος στη **δεύτερη (2η)** παράγραφο («Η καταναλωτική … παρά ποτέ.») αξιοποιεί την επίκληση στη λογική. Να γράψετε **ένα (1)** μέσο πειθούς με το οποίο επιτυγχάνει τη συγκεκριμένη επίκληση και να τεκμηριώσετε την απάντησή σας.

(μονάδες 3)

Α.Ι.3. Η αρθρογράφος στην **τρίτη (3η)** παράγραφο αναφέρει: «**Ο άνθρωπος θύμα έχει αχρηστεύσει κάθε αμυντικό του μηχανισμό και συνειδητοποιεί την ελλειμματικότητά του ως έλλειψη του "έχειν" και όχι ως έλλειψη του "είναι".»**

α. Ποιο μήνυμα εκπέμπει ο συγγραφέας στον αναγνώστη, μέσα από την πιο πάνω θέση;

(μονάδες 3)

β. Να παραθέσετε **ένα (1) παράδειγμα** που επιβεβαιώνει τη θέση αυτή.

(μονάδες 2)

Α.Ι.4. Να αιτιολογήσετε τη χρήση των εξής σημείων στίξης πιο κάτω φράσεις**:**

α)*… ενός ανθρώπου που άγεται και φέρεται από την τρισυπόστατη δεσποτεία του αιώνα μας: τα πολιτικά συμφέροντα, τον οικονομικό ανταγωνισμό και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, ως υπηρέτη τους.*

άνω και κάτω τελεία

β) *Και η απάντηση σε αυτό το μηδενισμό έρχεται πάλι … Παρασκευή**!***

θαυμαστικό

(μονάδες 3)

Α.Ι.5. Να εντοπίσετε **ένα (1)** παράδειγμα μεταφορικής (συνυποδηλωτικής) χρήσης του λόγου στην **τρίτη (3η)** παράγραφο («Οι συνέπειες … πολιτισμού.») και να εξηγήσετε τη λειτουργία της.

(μονάδες 3)

Α.Ι.6. Να αντικαταστήσετε τις πιο κάτω υπογραμμισμένες λέξεις με **μια (1) συνώνυμή** τους, από τις τρεις επιλογές που σας δίνονται, διατηρώντας τη σημασία που έχουν μέσα στην πρόταση:

α. […] η **<u>υπερφίαλη</u>** και απερίσκεπτη στάση του, […]

i. αλαζονική
ii. επιπόλαια
iii. παράλογη

β. […] καθώς **<u>αναγορεύει</u>** τις υλικές ανάγκες της σε αξίες παγκόσμιες […]

i. υπαγορεύει
ii. αναδεικνύει
iii. υποστηρίζει

(μονάδες 4)

Α.Ι.7. Να γράψετε **ένα (1)** παράγωγο **ουσιαστικό** και **ένα (1)** παράγωγο **επίθετο** για κάθε ένα από τα πιο κάτω ρήματα:

ΡΗΜΑ	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ	ΕΠΙΘΕΤΟ
σημειώσουν		
απειλούνται		

(μονάδες 4)

Α.ΙΙ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ (ΜΟΝΑΔΕΣ 40)

«Σκεφτείτε λοιπόν καλά, πριν αποφασίσετε πώς θα περνάτε την Παρασκευή σας, Μαύρη, ως υποδουλωμένοι παθητικοί, χειραγωγούμενοι καταναλωτές, χωρίς άλλη προσδιοριστική ιδιότητα, ή με άνοιγμα στο Μέλλον, ως ενεργοί πολίτες με ενσυναίσθηση, κατανόηση, αίσθηση ηθικής ευθύνης απέναντι στους άλλους και τη φύση…»

Σε άρθρο σας που πρόκειται να δημοσιευτεί στο μαθητικό περιοδικό του σχολείου σας:
α. Να σχολιάσετε την πιο πάνω θέση.
β. Να εισηγηθείτε τρόπους με τους οποίους οι φορείς της Παιδείας (π.χ. οικογένεια, ΜΜΕ, πολιτεία) μπορούν να καλλιεργήσουν καταναλωτική συνείδηση στους νέους και τις νέες.

(Έκταση: τουλάχιστον 400)